

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1636. Soc. 97.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

11. Cùm prandium in triclinio nobiscum sumere dignaretur, de pulpito resonerunt orationes penè omnibus Europæ linguis. Post meridiem tragœdia de S. Eustachio, quem specialiter colit Brigantina Domus, in atrio Academico producta est, autore P. Andrea Fernandio Vianensi Transtagano, quem postea Joannes in solium evectus sibi voluit Confessarium, & omnium consiliorum participem. Recesit Princeps in Villamvissosam singularibus Societatis nostræ in Brigantinam Domum amoris argumentis magnopere contentus.

Annus 1636. Soc. 97.

IN coactis Ulyssipone Aprili mense Provincia Comitii deletus est Procurator in urbem iturus P. Simon Alvarus tironum Rector. Cepit hoc anno Collegii nomen Residentia Michaëlenfis. Primus ibi Rector Ven P. Ludovicus Lopius Vidigueirensis. Ad Indiam successu non optando tetenderunt: mense Junio Ulyssiponem reverti coëgit importunitas temporis, & maris constans pertinacia. Non silendum heroicum exemplum P. Joannis Freirii. Quinque focii nondum sacerdotes erant Indicæ missioni destinati, expectabantur aliquot sacerdotes Itali, qui necdum advenerant. In his angustiis, professionis opportunitate jam urgente, Provincialis dat litteras ad P. Joannem Freirium, qui multis annis in Angola fuerat, proponit, quæ sit necessitas, ut saltem sacerdos unus præsit ituris focii: fidere, ipsum Deo præstaturum id obsequii, se cogere pro potestate non audere. His litteris acceptis respondit Freirius, se paratum obtemperare. Nec secus fecit. Verùm revertente navi non opus ipso fuit anno sequenti.

Conventus
Provinciae,
Collegium
Michaëlense
Profecti ad
Indiam.
Heroicum
exemplum.

2. Nonnulli sacerdotes excoluerunt singuli cum socio oppida plurima. P. Joannes Cabralius vocatus Santarium à Lupo Cunea ejusdem oppidi Domino, supplicationem piissimam de Passibus introduxit. Arganillii P. Paulus Madureira eandem supplicationem constabilivit. Ut opus foret perenne, sodalitatem instituit nomini JESU dicatam, cujus esset dicte supplicationis cura & sumptus. Præter alia, quæ prætereo, matrem filio & nurui placavit. Uxorem ille duxerat invitâ matre. A multis annis nulla effecit industria, ut filium mater admitteret in conspectum. Fæminam dum convenit, & alloquitur P. Madureira, comperit saxo duriozem. Tantùm perstitit alias, atque alias cumulando rationes, ut inflexerit. Ocyus per sacerdotem, qui P. Madureiram comitabatur, jussit evocari natum. E domo prodeuntem ad infimas scalas egrediens de interiori domo, ferocissimus porcus dentibus & rostro percellit in crure. Nec antè, nec postea id animal in ea domo, aut oppido conspectum. Dæmonem sub ea larva delituisse non dubitatum, indignantem, quòd eriperetur sibi præda, sedem antiquam deseruisse.

Missiones.

3. P. Matthæus Figueiredus excurrit per Bobadelam, & finitimos pagos, ac vicos. In pago sancta Olaya dicto, persuasione Patris locatum in æde sacra tabernaculum cum Eucharistia. Quòd eâ hæctenus cartuissent, plurimi de vita cedebant viatico fraudati. Et modus quæsitus ad sustinendum sumpsum flammæ perpetuæ. Esgueiram piis exercitiis & concionibus inflammavit per Quadragesimam P. Bartholomæus Pereira cum Ludovico Freirio non sacerdote. Ut in sacro suggesto excellens fuit P. Pereira, commovit ad se audiendum non solum Esgueirenses, sed Aveirenses Dynastas. Persuasit sodalibus divi Andrea, ut cæteris sodalitiis sui legibus eam adderent, per quam donaretur puero certum stipendium, qui diebus singulis per compita sonante tintinnabulo commendaret populo fundendas preces pro animabus in igne piaculari detentis. Cùm Esgueira parùm ab Aveiro distet, sæpe Dux Juliana ad se jussit ire cum pueris, ut coram explicaret Christiana mysteria.

Antonius Franco.

L 1 2

4. In

Obit Melchior
Sequeira,

4. In Domo Professa Ulyssiponensi die 26. Januarii vivorum Albo exemptus atræ morti in prædam cecidit septuagenario major Melchior Sequeira, natus Tondelæ in Vifensî diocæsi. Nondum exierat tirocinio, cum est missus in Domum Professam, ubi omnem vitam traduxit. Aliquot annis egit Subministrum, reliquis Janitorem tantâ virtutis opinione, ut Ulyssipone vocaverint Janitorem sanctum, alii ornamentum domûs. Nec inventus, qui adversus ipsum posset conqueri: adeo sibi omnes urbanitate devinciebat. Attamen in observandis Superiorum jussis inflexibilis: nullus hominum respectus illis à Melchiore potuit anteponi. Cum externis alii, quàm de rebus divinis sermones, illi non erant. Exercitia pietatis peregit accuratissimè.

5. Annis triginta domûs limen non egressus est. Ter, quaterve per annum rogabat sibi diem concedi, quo liberatus à munere vestimenta corrofa & attrita reficeret manu suâ. Audiens referri facta, quibus summa Dei bonitas fuerat offensa, supra modum contristabatur, vehementer admirans, quòd esset sub Cœlo, qui Factorem suum contemneret. A Deo petierat de vivis abire, quin focis afferret molestiam diuturno morbo: Subscripsit voto Deus. Mortis diem divinitus præcivit. Etenim post sacrum auditum, extra cubiculum semianimis in terram labitur. Ecclesiæ mysteriis rite procuratus animam piensimè exhalat. Ut erat indutus & calceatus, locatur in feretro. Illius manus ac pedes & nostri, & externi deosculantur tanquam viri Deo gratissimi. Cujus vitam edidi in opere de tironibus educatis Conimbricæ.

Obit P. Eduar-
dus Vasæus.

6. Eadem domus terræ commisit vitâ & laboribus defunctum 8. Novembris P. Eduardum Vasæum Bejensem quinquagenario majorem. Ætatis anno vigesimo quarto tironibus nostris adscriptus est. Missus in Angolam, ab hæreticis captâ nave, durissima perpetitur. Omnibus spoliatum cum aliis viginti quinque conjecerunt in scapham, modico victu obruto. Inter assidua pericula pervenerunt Loandam. Hi labores prælulere innumeris in Angola pro Dei gloria subeundis. Missiones obivit quàm plurimas in Congo, Benguela, & aliis regionibus. Acutissimi morbi, quibus ob aëris inclementiam sæpe est attritus, non deterruerunt à novis adeundis periculis. Tercenties, & amplius, ejus venæ scissæ sunt ad purgandum sanguinem.

7. Semper Moderatores invenerunt ad quæque difficilia promptissimum, ab exultationibus alienum. Eduardi magna fuit autoritas tum apud Præfectos Lusitanos, tum apud Regulos Ambundenses, & Congi Regem. Sæpe discordias, & bella extinxit. In sella confessionum habuit singulare donum ad animas dirigendas, & arcendas à peccatis; propterea certatim ad ejus pedes innumeri confluebant. Post complures annos valetudinis reparandæ causâ distantibus Medicis coactus in auram patriam regredi, Ulyssipone Domûs Professæ egit Procuratorem. Apud nostros, & externos venerationi fuit Eduardi virtus. Post mortem, præter picturam vilis pretii, apud eum repertum est nihil. Ex Angola aliud non retulit, nisi quod portaverat, hoc est, seipsum.

Obit P. Ma-
thias Sâ.

8. Bracharæ, ubi vitam accepit, ibi etiam posuit die 3. Octobris P. Mathias Sâ. Rexit diversa Collegia magnâ prudentiâ, & virtutis exemplo. Omnes noverrunt alienum ambitione, & studiosissimum affligendi corpus, innatasque frangendi propensiones. Aditus illi faciles, & verè paterni. Fulsit præclaris dotibus ad suggestum sacrum, quod singulari nostræ Societatis honore frequentârat. Vir humillimus non dedignabatur loqui de sui Parentis opificio. Eggit Rectorem Conimbricensis Collegii.

Obeunt P. An-
tonius Ferrei-
ra, & P. Alva-
rus Camellus.

9. Scalabi occidit 30. Octobris P. Antonius Ferreira natus Penelæ diocæsis Conimbricensis. In urbe Tingitina, ut suo loco dictum, quinque, vel sex annis habuit fructuosissimam missionem, magnis plenam rebus pro DEI gloria, & civium bono confectis. Erat in peragendis concionibus æquè promptus, ac pius. Rexit Scalabitanum Collegium. In prædio Labrugensi tertianâ correptus tam vehementi, ut Collegio redditum tertio recurrens idem genus febris de vivis sustulerit. Plurimum ille subditos, plurimum eum subditi dilige-

diligebant. Eboræ 20. Decembris mortalitatem deposuit P. Alvarus Camellus Alegretensis Doctor Theologus, ac Professor illius Academiæ. Cum litteris conjunxit sinceritatem amabilem, fuci omnis, ac doli nesciam, DEO gratiam, & hominibus. Cœlitus factus est certior diei, quo de terris erat migraturus.

10. Ob res turbatas nondum desierunt timores in Collegio Congensi, Res Collegii Congensis. Rex Alvarus quartus, idoneam ad solium nactus ætatem, regni gubernaculum assumpsit. Sed non diu licebat ei Regi vivere; nam subito collapsus in terram expiravit. Veneno interemptus putabatur. Successit illi frater nothus ejusdem nominis dictus Alvarus quintus. Gregorius vir quidam primarius, qui apud novum Regem cæteros gratiâ superabat, ab eo petiit, ut Daniele fratrem suum efficeret Bambensem Ducem, Alvaro Alphonso ab ea dignitate deturbato.

11. Novit Alphonso injuriam meditatam. Cùm sub specioso velo inrimendus vocaretur in urbem regiam, unâ cum Garcia Guipaco ejus fratre, decrevit armis se, ac suos tutari. Rex & Gregorius parato exercitu numerofo irruunt in Bambensem: hic suis copiis obvius Regi factus, debellat exercitum, occiso Rege, & aliis de primoribus. Prævios nuncios ad urbem, ac nostros mittit, qui se pacificum venire doceant. Nunquam se defecisse à Rege; sed compulsùm defendere honorem suum, ac vitam. Se ne inimicis quidem nociturum.

12. Erat Alvarus Alphonso unus è Sodalibus D. Ignatii, Christianus optimus, vir ætatis, & prudentiæ maturæ. Urbem ingressus in aream conjunxit omnes Ordines Regni, iussitque, ut ipsi Regem eligerent: Caverent à se in solium evehendo. Verùm non fuit, qui non suffragaretur Alvaro Alphonso. Sumpto nomine Alvari sexti, cœpit rempublicam administrare. Protinus ad nostrum Rectorem Loandensem dedit litteras officio plenas. Simul enixè rogavit, ne P. Michaëlem Alphonsum vocaret Loandam: si tale quid ageret, contristandam nationem Congensem, cui Michaël instar parentis iuavissimi colebatur.

13. Calendis Septembris de Loanda missus P. Jaçtantius Leonardus, Moritur P. Laçtantius Leonardus. æturus Collegii Congensis Rectorem, intravit urbem Salvatoris ejusdem mensis die decimâ tertiâ, intra tres, quatuorve dies morbo gravissimo corripitur. Sæpe illum invisit Rex, & Garcia Guipacus ejus frater, Dux Bambensis. Malo remedia superante, Octobris die quintâ vitam mansuram incepit. Romæ iniverat Societatem jam sacerdos quadragenario major, & vir notæ probitatis. Eum adhuc tironem ad Angolanam missionem invitavit Lusitanus Assistentis; qui nihil ardentius cupiebat, quàm animas saluti asserere, libenter complexus est oblatam occasionem. Totum se conformabat ad voluntatem divinam: ideò inter navigandum nulla eum turbârunt pericula. Dicentibus subortâ tempestate, navem mergi, & omnes perire, respondebat pacatissimè: *Mergatur navis, pereamus, si DEus vult.* Si jocandi gratiâ arguebatur impietatis, ajebat: *Nil est curandum, nisi ut fiat voluntas Dei.*

14. Loandæ docuit Grammaticam, discipulos sanctissimis imbuebat moribus. Præter virtutem instillavit etiam politicam urbanitatem, & civiles cum aliis agendi modos. Sæpe in unum conjungens omnes scholasticos, instituebat utiles collationes de rebus ad animam pertinentibus. Justa, Rege, ac Magnatibus præsentibus, concelebrata, quanto apparatu apud eas gentes fieri potuerunt. P. Joannes Paiva jam redierat Loandam valetudinis instaurandæ causâ. In Collegio solus erat P. Michaël Alphonso cum Sebastiano Gonsalvio Coadjutore.

15. In Angola Hollandus pirata contra Benguelam infestabat mare, com- Res Angolani Collegii. mercio cum Loanda intercepto. Ad abigendum hostem Præfectus Loandensis aliquot armavit navigia. Postulat à Rectore nostro sacerdotem, qui militem comitaretur, animaretque adversus hostem, & esset vulneratis subsidio. Navigium conscendit P. Franciscus Pacomius. Certatum strenuè. Cepimus myo-
L 1 3
paro-

Templum
Loandense.

paronem Hollandicum, Pacomio inter pericula Lusitanos animante. Pugnâ confectâ, Benguelensis Præfectus Pacomium rogat, vellet tum concionando, tum excipiendo confessiones, præstò esse præfidiariis. Paruit piissimis omnium votis. Hoc anno manus suprema Loandensis Collegii templo est imposita: totum opus levigato constructum lapide præfert spectandam pulchritudinem.

Annus 1637. Soc. 98.

Mors P. Georgii Cabralii.

Nonnulli præstantes viri hoc anno desiderati sunt. Tertiâ die Maji Algodrii, ubi natus fuerat, P. Georgius Cabralius. Venit ad Religionem nostram Conimbricâ anno 1587. instructus sub disciplina P. Vasii Pirrii tironum Magistri excellentissimi. Cùm Georgius concepisset profundam tristitiam ob tironem quendam dimissum, metuens, ne quid simile contingeret sibi; Magister divinitus cognoscens turbatum animum, & mæroris causam, ad se vocat Georgium: Ne, inquit, fili mi turberis, vives, & morieris in Societate: eris Theologiæ Professor, & in ea Doctor.

2. Humaniores litteras, Rhetoricam, Philosophiam, ac Theologiam docuit Conimbricâ, postea migrans Eboram, eandem professus scientiam, ac laureatus Doctoris gradu rediit Conimbricam, ad moderandam primariam cathedram in Collegio nostro. Unus fuit è litteratissimis hujus Provinciæ. Ulyssipone plurimum ab omnibus consultus, præsertim ab Inquisitionis tribunali. Egit confessarium Georgii Lancastrii & Julianæ Ducum Aveirensium. Natura ipsa eum formavit beneficum etiam immeritis. Erant illius mores incorrupti. Dionysius Mellus promotus ad insulas Visenses expetiit PP. Georgium Cabralium, & Andream Gomium, quos secum haberet in prima diocesis lustratione.

3. A multis annis Algodrium Georgii patria factionibus & odiis inardebat. Episcopus illi negotium commendat has discordias extinguendi, quod confecit maximo popularium omnium bono & solatio. Ex immodico labore sanguinem cœpit evomere, cùm non inveniretur malo remedium, ad supremum agonem optimè dispositus in pace quievit. Grata patria solemnissimè ei parentavit, lapidèmq; sepulchralem statuit cum lemmate inciso.

Obit P. Nonius Mascarenus Afficens.

4. Gravius adhuc vulnus accepimus obeunte V. P. Nonio Mascarenio Assistente Romæ pro Lusitania. Patriam nactus est Montem majorem novum diocesis Eboresis, heros primariæ Nobilitatis, de quo non semel injecta mentio. Consanguineus fuit P. Mascarenii Legati Lusitani, qui S. Franciscum Xaverium deduxit in Lusitaniam. Societatem ingressus, cùm studebat Grammaticæ primis elementis. Peregit nonnullas missiones in Algarbiis, vocatus ab Episcopo fratre suo. Rexit Domum Farensem à suo fratre fundatam, Collegium Ulyssiponense, Conimbricense, ac Domum Professam divi Rochi, Dux optimus exemplo magis, quàm imperio. Romæ pollebat gratiâ Pontificum, qui id temporis regnarunt, & purpuratorum Patrum, quâ ad res nostræ Societatis promovendas usus est. Laboravit plurimum in acceleranda apothecosi SS. Patrum nostrorum Ignatii, & Francisci Xaverii. Virtutem & affabilitatem suavissimam Nonii cum nostri, tum externi mirum dilexerunt. Erat enim Romæ instar communis parentis omnibus Lusitanis, illic sua negotia procurantibus. Fatale mortis imperium sub sua, an ad melioris vitæ jura transcripsit 17 Junii.

Obeunt P. Innocentius Albanus, & P. Emman. Gouvea,

5. In Domo Professa D. Rochi supremum effudit anhelitum P. Innocentius Albanus Italus Principis Mantuanæ Lusitaniam gubernantis Confessarius. De ipso hæc habet Codex defunctorum: *Venit ex Italia cum Principe, cui fuit à confessionibus usque ad mortem. Erat Coadjutor spiritalis jam octogenarius, plurimum alienus à commercio cum domesticis & externis.* Tempus residuum à pa-